

אור הנר

עורך: נדריה אטון

דבר העורך

"ואהבתם את הגר כי גרים הייתם בארץ מצרים"

ופנה לתלמידו יהודה דרעי (לימים הגאון הגדול רבי יהודה דרעי זצ"ל רב העיר וראב"ד באר שבע) ואמר לו: "אנא ממך, רופף מהר ותמצא את הנערה". תלמידו הרב יהודה דרעי יצא מיד מן הישיבה והחל לחפש את אותה נערה, וכעבור כמה דקות שב ואיתו הנערה הבוכייה.

התלמידים חשבו שהנה מצא רבם דרך חדשה להתיר את העוף הטרף, אך להפתעתם שלף הרב את ארנקו והושיט לנערה סכום כסף נכבד. שמחה הנערה ויצאה מן החדר שמחה ומחויכת. ביקש הרב אבא שאול לשוב אל השיעור, אך הפעם סירבו התלמידים להמשיך בשיעור, ותבעו מרבם להסביר את מעשיו.

הסביר להם הרב: "בתחילה חשבתי רק על ההלכה, ומבחינת ההלכה ברור היה שהעוף טרף. אך לאחר שיצאה הנערה חשבתי גם עליה - מדוע התעקשה להפריע באמצע השיעור, הבנתי שמצבה הכלכלי של המשפחה רע, ואין בידם לקנות עוף אחר, ולכן רציתי לסייע להם. כרב וכפוסק אני מחויב לאהבת ישראל לא פחות מאשר לאהבת התורה."

רבי אריה לוי היה רגיל ללכת אל ה'כותל המערבי' - מקום שלא זוהי שכינה משם, אך כידוע בשנת תש"ח נפלה העיר העתיקה בידי צר, ומאז לא ניתן רשות לעלות להתפלל בכותל המערבי. וחפשו היכן ילך מעתה להתפלל ולשפוך שיח לפני בורא כל עלמים, עד ש'קבע מקום לתפילתו' בסמוך לבית של הגאון הקדוש הרב דב בריש ויינפלד האדמו"ר מטשעבין זי"ע.

כששאלוהו על כך הסביר הרב: הרי לבית זה נשואות עיניהם של שבורי לב - רבנים ופשוטי עם שעברו את מאורעות ה'מלחמה' הקשה כל אחד ואחד וצרותיו, היו עולים ובאים לפני האדמו"ר מטשעבין ושופכים את לבם כמים לפני און קשבת שנתן להם... והרי קרוב ה' לנשברי לב, אם כן השכינה שורה ולא זוהי מבית זה, לכן באתי לכאן להתפלל ולשפוך שיח. ומכאן ילמד כל איש לעצמו, כי כאשר הוא עוזר ומסייע ל'שבורי לב' - שם היא השראת השכינה... וביתו נהפך לכותל המערבי.... יהי רצון שזוכה לאהבת ישראל אמיתית ואחדות בין כל חלקי העם ובעזרת ה' נתבשר בביאת משיח צדקו ובנין בית מקדשנו אמן, שבת שלום ומבורך.

שבת קודש לעלות אליו לביתו, והייתי פורק ממני את כל הימטען - כל משא הצרות שהיה על לבי, ואביכם הקשיב לי בסבלנות אין קץ, וחזק אותי בכמה מילים, זה נתן לי כח להמשיך עוד שבוע קשה עם משא הצרות שבחיי. ולמדנו מכאן, אין צורך להיות חכם, עסקן, פיקח, בעל כשרון, פה מפיק מרגליות, כדי לחזק את הזולת... רק בהטיית און קשבת, להקשיב לו ולשמוע מה בפיו, ובה יחזקה עד מאד, ונמצא נוטל חלק בראש בכל מציאות חיי האיש וזכות קיומו בעולם נזקפת לו בזכות ש'הקשיב' לסיפוריו ולפריקת משא צרותיו.

לפנינו סיפור מדהים המלמד מהי אהבת ישראל אמיתית: התלמידים בישיבת "פורת יוסף" שבירושלים האזינו בקשב רב לדברי

רבם, הרב בן ציון אבא שאול בעל ה"אור לציון", שהולך אותם בנבכי סוגיה הלכתית מורכבת.

לפתע נפתחה הדלת, ובפתח עמדה נערה צעירה, ובידה תרנגול שחוט. הכול הבינו שהיא רוצה לשאול את הרב בן ציון אבא שאול על כשרותו של העוף, ועל כן ביקשו ממנה תלמידים להמתין לסיום השיעור, אך הנערה התעקשה שהיא חייבת לשאול את הרב באותו הרגע. כעסו התלמידים על ההפרעה, אך הרב אבא שאול היסה אותם וניגש אל הנערה והקשיב לשאלתה: "השוחט קבע שהעוף טרף, ואימי שלחה אותי אל הרב כדי שיבדוק אולי בכל זאת אפשר להכשירו." פתח הרב את העוף בעיון, אך ברור היה שאין מקום להקל. אמר הרב לנערה: "העוף טרף. הבה נמשיך בשיעור."

שב הרב אל השיעור והמשיך אל הסוגיה שבה עסקו, אך לאחר רגעים ספורים עצר את השיעור

בפרשת עקב התורה מצווה אותנו כשאנו רואים גר שהתגיר והארץ זרה לפנינו, ואינו מכיר את השפה ואת ההרגלים של המקום, עלינו לקרב אותו.

אמנם רבי אהרון הלוי הרחיב במצווה זו בספר החינוך (מצוה תל"א) שעלינו ללמוד מכאן את גודל החיוב לקרב כל אדם שהמצב שלו דומה לגר שנמצא בארץ נכריה, שנמצא במקום זר ומנוכר, שעלינו לקרבו בשני ידיים ולהיות לו לעזר עד שירגיש כאחד מן השורה ומן המניין, כי מצווה גדולה מאוד, ומצווה ביותר ביננו, וכגון, כאשר מגיע אורח לבית המדרש, או כשאחד בא להתישב בדירה בסמיכות מקום על ידנו, וכיוצא בזה, ומסיים רבי אהרון הלוי את דבריו: "ועם המידות הללו נזכה להיות מרוחמים מהשי"ת". כלומר אדם שדואג לחבריו ולסביבתו זוכה שהקב"ה נוהג איתו במידה של רחמים.

לעיתים רואים אנו עובד חדש שהתקבל לעבודה, ואינו מכיר את ההרגלים של חברי העבודה ואת השיח שלהם, עלינו לקרב אדם זה ולעזור לו, ואדם שמקרב אותו מקיים מצוות עשה מהתורה של "ואהבתם את הגר".

והדברים אמורים גם אל התלמידים היקרים העומדים להתחיל בקרוב את הלימודים בישיבה, בתלמוד תורה או בבית הספר, שחובה קדושה מוטלת עליהם לקרב את התלמידים החדשים שהגיעו זה עתה להיות חלק מהתלמוד תורה ומבית הספר, ובחור או תלמיד שמקרב ועוזר לתלמיד חדש שקשה לו, גם הוא מקיים מצוות עשה מן התורה של "ואהבתם את הגר".

סיפר רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א: לפני כשנה (בשנת התשפ"ד) נפטר לבית עולמו יהודי מרח' מלצר בבני ברק, בימי ה'שבעה' בא לנחם איזה איש יהודי מעורער בנפשו, והוא מר נפש, כל צרה וצוקה ששייך בעולם הזה תקפו אותו, לא שלום בית ולא פרנסה לא נחת ולא מאומה, אין לו שום שמחה והנאה בעולם הזה. ואמר האיש לאבלים - אביכם החזיק אותי בחיים, אם לא אביכם כבר הייתי מאבד עצמי לדעת זה עידן ועדנים, הבנים שמעו ותמהו עד מאד, כי אביהם היה עני ואביון ולא היה לו מעות לסייע לו, ברפואה לא היה מבין, וגם לא יועץ בשלום בית... ולכן שאלוהו, וכי אבינו תפס אותך בידים (פיזית) שלא תקפוז מהגג... ענה האיש, קביעות היתה לי בכל מוצאי

ברשת עקב

דבר תורה לסעודה שניה

אור החיים הקדוש

"והיה עקב תשמעון"

האור החיים הקדוש שואל ב' שאלות:

א. מדוע כתבה התורה "והיה עקב תשמעון", ולא עקב תשמעון בלי המילה והיה.

ב. מדוע כתבה התורה 'עקב תשמעון' ולא 'אם תשמעון', כמו שנאמר "אם בחוקותי תלכו".

וביאר האור החיים על פי דברי המדרש (ב"ר פרק מ"ב): "אין והיה אלא שמחה".

משה רבנו בא בנועם דבריו להעיר במוסר נעים כי אין לאדם לשמוח אלא כשישמור לעשות את כל אשר ציווה ה' לעשות אז ישמח ליבו ויגל כבודו, אבל כל עוד שיחוש שחסר אחת מכל מצות ה' בין מצות לא תעשה בין מצות עשה אין לו במה לשמוח. והסביר האור החיים: שפירוש המילה "עקב" הינו סוף. וכוונת התורה לומר, לבסוף שיראה האדם שקיים את כל מצוות ה' ישמח בכל ליבו. לכן נאמר "והיה עקב".

דבר תורה לסעודה ראשונה

מעלתה של ארץ ישראל

"כי ה' אלהיך מביאך אל ארץ טובה... ארץ אשר לא במסכנת תאכל בה לחם"

מעירים כאן חכמי ישראל: בפרשה זו (פס' ז'-י') מוזכרת המילה "ארץ" שבע פעמים (שש פעמים "ארץ", ופעם נוספת "הארץ").

בכך מצוי רמז, שבני ישראל עתידים לרשת ארץ של שבעה עמים - כמובטח לאברהם אבינו בברית בין הבתרים.

ועוד אומרים חכמי ישראל: בתחילת הפרשה (בפסוק ז') ובסופה (פסוק י') מבטיחה התורה לישראל, שהארץ היעודה להם היא "ארץ טובה" ולאחר שנמנים שבעת המינים שנשבחה בהם ארץ ישראל (בפסוק ח'), מבהירה התורה את המשמעות של "ארץ טובה" (בפסוק ט'): "ארץ אשר לא במסכנות תאכל בה לחם, לא תחסר כל בה". ודרשו על כך חז"ל: מלמד, שאין ארץ ישראל חסרה כלום (ברכות ל"ו, ע"ב).

דבר תורה לסעודה רביעית

אכילה ושתייה לפני התפילה

אסור לאכול ולשתות קודם תפילת שחרית, משום שנאמר לא תאכלו על הדם, ודרשו חז"ל, לא תאכלו קודם שתתפללו על דמכם. ועוד נאמר: "ואותי השלכת אחרי גויך", ודרשו חז"ל אל תיקרי גויך אלא גאיך, אמר הקדוש ברוך הוא, לאחר שנתגאה זה באכילה ושתייה בא לקבל עליו עול מלכות שמים (ברכות י:). ומכל מקום מותר לשתות מים קודם התפילה, שאין שייך בהם גאווה. וכן מותר לשתות קפה או תה גם עם סוכר קודם התפילה.

בירך בטעות על האוכל לפני התפילה

מי שטעה ובירך ברכת הנהנין על איזה דבר מאכל קודם תפילת שחרית, צריך שיטעם מעט כדי שתחול ברכתו. מכיוון שלא שייך איסור גאווה [באכילה קודם התפילה] שניכר שטועם כדי שלא תהיה ברכתו ברכה לבטלה. (ובפרט שדעת מרן הב"י דאיסור אכילה קודם התפילה הוא מדרבנן, ואילו איסור ברכה לבטלה לדעת הרמב"ם ומרן הש"ע נראה שהוא מן התורה.) (ילקוט סי' פט)

דבר תורה לסעודה שלישית

הבן איש חי

"וידעת עם לבבך כי כאשר ייסר איש את בנו ה' אלוקיך מיסרך"

לשון הפסוק אינו מובן, שהיה לו לומר 'כאשר ייסר אב את בנו?' נראה לומר, כי אומנם נכון שהאב מרחם יותר על בנו מאיש אחר, אך למעשה אם נתבונן בדבר, הלא האב אינו מתכוון תמיד דווקא לטובת הבן, כי אם גם לטובת עצמו. באופן טבעי האבא גם על פי שיקולים חיצוניים, שלא יתבזה ע"י שגידל בן רע מעללים, שלא יהיה לו חס ושלום "בן מביש ומחפיר" (משלי י"ט) לעומת זאת, אדם זר שמגדל ילד ומפרנס אותו, כשהוא מחנך ומייסר את "בנו" המאומץ זה, הרי בוודאי מתכוון אך ורק לטובתו של הבן בלבד, שהרי גם במקרה שהילד המאומץ לא ילך בדרך הישר לא אכפת לו מכך, ואין לו חרפה כמו לאביו מולידו. אף הייסורים שמביא עלינו הקב"ה, ידמו לייסורים שמייסר איש את בנו המאומץ, שנועדו אך ורק לטובת הבן בלבד, בלי שום טובת הנאה לאבא עצמו.

לחמיו שלם ברחיקל דין

מישל בת רחל
אסתר בת לאה
תנצבה

לחמיו שלם ברחיקל דין

מדי בת רחל
דוג'ה סלומון
בן דבקה
חנה בת חפסה
תנצבה

לחמיו שלם ברחיקל דין

מאיר חודי
בן חנינה
תנצבה

"כל השונה הלכות בכל יום..."

שו"ת עם
הרה"ג אהרן נחיה

הלכות הלואה בריבית

שאלה: אדם שהלווה מחבר שלו אוכל, לדוגמא: אדם שהלווה מחבר שלו שמונה עגבניות, כשהוא רוצה להחזיר את ההלוואה, הוא לא יודע אם שער העגבניות עלה במדינה, האם זה בסדר עדיין להחזיר שמונה עגבניות שמשקלם שווה ואין בזה ריבית, או שצריך להחזיר לו כסף בסכום של העגבניות שהלווה? תשובה: בהלוואה של כמות גדולה אסור משום סאה בסאה, ולכן צריך לשלם סכום כסף שלקח ממנו באותה שעה. אבל בכמות קטנה, כגון שמלווה עגבניות, באופן שלא מקפידים, מותר להחזיר באותו אופן שהלווה.

מצא עגיל האם ישיב את האבידה?

שאלה: אדם שמצא במקוה טהרה של גברים עגיל שנקרא האם יש בו דין השבה. האם יש איסור ללבושו משום "לא ילבש", ונמצא מסייע ביד עובדי עבירה. או שכיון שכיום יש מן האנשים שלובשים עגילים אין בזה משום לא ילבש. תשובה: אדם שמצא עגיל במקוה צריך לקיים בו מצות השבת אבידה, שאין זה מוסכם שיש בלבישת עגיל איסור של לא ילבש, כיון שלצערנו סוף סוף יש גברים שלובשים עגיל, ובפרט שאינו ברור שהוא מתענד ללבושו, ואדרבה כיון שבא לטבול אפשר שהסירו קודם הטבילה כדי לקבל עליו עול מלכות שמים שלימה, וחזר בתשובה ומתכוון למכרו, וגם שגוף הדבר אינו אסור, ואפשר שהעגיל שייך לאשתו וכיו"ב, ולכן יש בהשבתו משום מצוות השבת אבידה. אך יחד עם זאת כשימצא את הבעלים יסביר לו בטוב טעם ודעת את ההלכה שאין לגבר ללבוש עגיל באופן שיכנסו הדברים לליבו, שימכור אותו או שיתן אותו במקום שגבר לא ילבש את העגיל.

דיון משפחתי עם הרב יצחק זלברשטין

שו"ת עם
הרה"ג בנימין הורוה

הלכות תפילה

שאלה: מניין המתקיים בכניסה לבנין וברחובה של עיר האם מותר להתפלל מול צינור הביוב. תשובה: מותר להתפלל מול צינור הביוב בין שהוא עשוי מאבן או מפלסטיק או ממתכת או עץ או מחרס, וכל זה כשהוא עומד אבל אם שוכב אם עשוי מפלסטיק או חרס או עץ או אבן אסור להתפלל כנגדו. ואם עשוי מזכוכית או ממתכת או מחרס מצופה מותר להתפלל מולו.

שאלה: האם מותר להתפלל מול בובה בצורת אדם או בעל חי. תשובה: אסור להתפלל מול בובה בצורת אדם או בעל חי.

שאלה: האם מותר לצאת לנסיעה לפני התפילה כדי למנוע עצמו ממראות אסורות יותר מאוחר. ואם מותר לצאת לנסיעה לצורך תפילה במנין.

תשובה: מותר לצאת לנסיעה לפני התפילה כדי למנוע עצמו ממראות אסורות יותר מאוחר. והוא הדין שמותר לצאת לנסיעה לצורך תפילה במנין.

שאלה: האם מותר לכתוב סת"ם לפני תפילת שחרית. תשובה: מותר לכתוב סת"ם לפני תפילת שחרית.

מובן אלו היה העומד בתור יהודי, הייתי מתפלל בשלום כדרכי, שהרי כל ישראל ערבים זה לזה. אבל כעת, שאין זה יהודי אלא נכרי, שאינו ב'ערבות' כלפינו, שמה אצטרף לסיים מיד, ולתת לו לגשת לטלפון. במיוחד הציק לי המצפון, כיון שחברת התקשורת לא העמידה את ביתן הטלפון לצורך תפילות לבווא עולם, אלא לשיחות טלפון של העוברים ושבים. ממילא מבקש אני לשאל, האם מותר לעקב את הנכרי מההשתמשות בטלפון הצבורי, שנועד לצורך שיחות בין בני אדם, ולא למקום תפילה?...

תשובה

כתב ה'מסלת ישרים' (פ"א ד"ה ואם תעמיק): "ואם האדם נדבק בבורא, ומשתמש מן העולם רק להיות לו לסייע לעבד בוראו, הוא מתעלה והעולם עצמו מתעלה עמו, כי הנה עליו גדול הוא לבריות כלם, בהיותם משמשי האדם השלם המקדש בקדשותו יתברך".

נלמד מהדברים, שפאשר עומד יהודי ומתפלל מנחה, והאפשרות היחידה שלו לעשות זאת היא באמצעות ביתן הטלפון הצבורי, הרי שהמעשה הזה מסייע גם לגויים, ולכל העולם כלו. וממילא רשאי האיש להמשיך בתפלתו בביתן הטלפון, אלא שפאדי שלא יאריך הרבה בתפלתו.

ולעבדו בכל לבבכם (דברים י"א, י"ג). עבודה שהיא בלב, וזו היא תפילה (רש"י).

להלן מכתב שנשלח מאת יהודי שמבקש לשאל האם עליו לשוב בתשובה מחמת מעשה שעשה:

בעת שהייתי בחוץ לארץ, נקלעתי לרחוב הומה אדם, והבחנתי שהשקיעה קרובה, ועדיין לא התפללתי מנחה. נודע לי שבכל האזור לא קיים בית כנסת, וחשבתי בלבי, שלתפילת קאן ברחוב, למול עיניהם של הנכרים, זה לא שייך, כי אראה בעיניהם פחריג ומזר, ויתכן גם שיעברו קאן אנטישמנים והדבר עוזר את עצמי.

עמדתי נבון ואובד עצות, והחלטתי לשאת עיני למרום, ובקשתי מה' יתברך שייעזר לי למצא מקום תפילה. לפתע נופלות עיני על ביתן של טלפון צבורי. נכנסתי אל התא הטלפוני, הרמתי את השפופרת, ועשיתי עצמי פאלו אני מדבר עם חברי בטלפון, אף למעשה דברתי עם בורא עולם...

לאחר כמה רגעים, נעצר בסמוך לדלת הביתן נכרי שבקש לשוחח בטלפון, והוא נאלץ להמתין שאסים את 'שיחת' עם הרבוננו של עולם. עמדתי נבון ולא ידעתי כיצד לנהג, כי מצד אחד אני נוהג להאריך בתפילתי, ומאידך, הנה עומד וממתין קאן נכרי חסר סבלנות.

לדפואה שרימה

ברוך חי בן לאה
רחל בת שרה
מידה מרים
בת רחל

לדפואה שלימה

יוליה בת לדיסה
דוד בן מטיאנה
סולטנה
בת פרחא

לזיווג הגון

שירה
בת ציפורה

למרחן שלם ברחיקל רח

שרה בת לאורה
ינית בת רחל
שמעון בן מרסל
תנצבה

למרחן שלם ברחיקל רח

לאה בת
סוליקה רביבו
ז"ל (הי"ד)
תנצבה

צדיקים במיתתם קדושים חיים

אך הבחורה התעקשה וביקשה בתחנונים, שהצדיק יגזור ויכריע את חתונתה.

חכם שלום, החליט להיענות לבקשתה, ותוך שהוא מרים את ראשו מספר הלימוד, הוא בירך אותה: "עד פורים בעזרת השם תיראי ישועה". הבחורה יצאה בהתרגשות ממעונו של נשיא המועצה, וכבר למחרת בבוקר יצאה למסע של קניות לבגדים וכלים חדשים לקראת הקמת ביתה בקרוב. וזאת בלי חתן שעדיין נראה באופק. הורי הבחורה המבוגרת, קצת תמחו על התנהגותה המוזרה של הבחורה, אך היא עמדה על דעתה בביטחון גמור ואמרה "הצדיק גזר, גמרנו עד פורים, אני מתחילה להתכונן לקנות דברים לבית החדש". ואכן, בערב פורים - שמחה וצהלה מילאה את הבית בשכונת רמות בירושלים, לאחר שהבחורה המבוגרת מצאה את זיווגה. ביום חתונתה הגיעה הבחורה למעונו של חכם שלום, וכשהיא מתרגשת בבכי ביקשה להודות על השמחה הגדולה בברכתו המיוחדת. חכם שלום, בירך את הכלה, שיזכו ויעלה זיווגם יפה, וזכותו יגן עלינו אמן.

סיפר הרב הגאון הראשון לציון הרב יצחק יוסף שליט"א: "חכם שלום כהן ואבי מרן הרב עובדיה יוסף למדו חברותא, במסכת שבת, חכם שלום היה סך הכל בגיל שנים עשרה, והרב עובדיה בגיל עשרים ושלוש".

הרב עובדיה יוסף זצ"ל אמר עליו: "היהירו בחכם שלום כהן שיש לו פה קדוש".

אי"ה ביום שלישי כ"ה באב יום הילולתו זיע"א.

מרן ראש הישיבה חכם שלום כהן זיע"א

הרב נולד בירושלים, לתופחא מלכה ולרב אפרים כהן, ראש ישיבת המקובלים 'עוז והדר' ששכנה בישיבת פורת יוסף בעיר העתיקה בירושלים. נקרא על שמו של הרב שלום שרעבי. בבחורותיו למד בישיבת פורת יוסף, אצל הרב עזרא עטייה. מצעירותו היה שקדן ומתמיד גדול בתורה. נישא ליעל - בתו של הרב מנצור בן שמעון מרבני ישיבת פורת יוסף. לאחר נישואיו התמנה לראש מתיבתא (מכנה לישיבה קטנה) בישיבת פורת יוסף גאולה, ובהמשך הקים יחד עם הרב שמעון בעדני סניף נוסף של ישיבת פורת יוסף בעיר העתיקה. לאחר פטירת מרן הרב עובדיה יוסף התמנה לנשיא מועצת חכמי התורה. במשך כשבעים שנה הרביץ תורה בעם ישראל.

חכם שלום נפטר בכ"ה באב תשפ"ב, והוא בן תשעים ואחד.

צדיק גוזר והקב"ה מקיים

בחורה מבוגרת שעברה את גיל השלושים, התחתנה ביום ט' בסיון תשפ"ב בירושלים, כשמאחורי החתונה, עמד סיפור מפעים.

הכלה, היא בת שלושים ושלוש, וכבר שנים רבות היא מחפשת את המיועד לה - אך ללא הצלחה. ביום הולדתה - באמצע החורף האחרון, בצר לה, היא פנתה כשהיא מיואשת לנשיא מועצת חכמי התורה, חכם שלום כהן זצ"ל, כדי שיברך אותה.

הבחורה נכנסה לחדרו של חכם שלום, שהיה שקוע בתלמודו, חכם שלום, מלמל בפיו כמה מילים ובירכה,

הפך הקב"ה חלק מבני האדם לפילים וקופים ולכן מברכים עליהם "משנה הבריות" על השינוי ששינה אותם (הליכות מועד בין הזמנים).

האם בכל פעם שמגיע לגן חיות מברך?

ישנה מחלוקת בפוסקים האם אפשר לברך לפני שישלושים יום כשרואה אותם או אם רואה פעם בחיים, כשהשינוי משונה עליו ביותר.

מדברי השולחן הערוך בסעיף שאחר כך (סעיף ט') משמע שברכה זו מברכים פעם בחיים כאשר השינוי נראה גדול מאוד.

אומנם דעת הרמ"א שמברך אחת לשלושים יום.

להלכה ולמעשה דעת רוב הפוסקים היא: שבפעם הראשונה כשרואה פיל וקוף מברך בשם ומלכות: "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם משנה הבריות". וכשרואה אותם לאחר שלוש יום יברך ברכה זו בהרהור (ברכת ה' ח"ד, הלכה ברורה חלק י"א, וכן העלה בשיעור השבועי הרה"ג יצחק יוסף שליט"א).

לסיכום: אדם שהולך לגן חיות ורואה בפעם הראשונה בחייו פיל או קוף מברך בשם ומלכות "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם משנה הבריות".

וכשהולך בפעם השניה לגן החיות (שראה כבר פיל וקוף בימי חייו לאחר שלוש יום יברך ברכת משנה הבריות בהרהור.

ברכות שמברכים בגן חיות

שאלה: נמצאים אנו בימי בין הזמנים, ימים שכולם נוהגים ללכת ולברך בכל מיני מקומות בארץ ישראל, ולחזות בנפלאות הבריאה, ישנם שהולכים עם המשפחה לגן החיות, והשאלה נשאלת איזה ברכות אפשר לברך בגן החיות?

תשובה: הגמרא במסכת ברכות דף נחעמוד א' אומרת: תנו רבנן הרואה פיל קוף וקיפוף מברך "ברוך אתה... משנה את הבריות".

הקיפוף אין אנו יודעים מה הוא, יש אומרים שהוא ינשוף ויש חולקים, ומכיוון שאין אנו יודעים מה הוא, אין מברכים על הינשוף משום שספק ברכות להקל. (הראש"ל צ הרב דוד יוסף שליט"א בהלכה ברורה סימן רכ"ה סעיף ח').

וכן פסק השולחן בסימן רכ"ה סעיף ח' שעל הפיל ועל הקוף מברך ברוך משנה הבריות. השולחן הערוך השמיט את הקיפוף.

ישנם כמה טעמים בראשונים ובאחרונים למה דווקא על חיות [פיל וקוף] אלו מברכים: א. כתב המאירי משום שהם יותר דומים לאדם הקוף במראה, והפיל בבינה היתרה שיש לו.

ב. במלאכת שלמה (כלאים פ"ה מ"ו) מביא טעם נוסף בשם החכם החסי רבי משולם זצ"ל, על פי הגמרא במסכת סנהדרין ק"ט עמוד א' שבדור הפלגה

לברכה והצלחה

אלג'דיה
בת מרים
מרים (מיד)
בת דות

לברכה והצלחה

משה ואסתר
חודאדי
אביעד וגל
חודאדי

לברכה והצלחה

מרדכי ויפה
מוזדנו וב"ב
ליאור ושיר
מוזדנו

לברכה והצלחה

חיים לוי וב"ב
רון רבקה
הודיה לוי

לברכה והצלחה

דודית
בת עמליה
יצחק בן חנה

